

VANTAA

Aikuisen roolit lapsiperheessä

Lapsiperheessä aikuisilla on kolme pääroolia

Perheissä joudutaan jatkuvasti etsimään tasapainoa rooliodotusten ja roolikäyttäytymisen välillä. Kumpikin puoliso joutuu jo seurusteluvaiheessa punnitsemaan, kuinka paljon aikaa ja energiaa haluaa käyttää omiin ja yhteisiin asioihin. Kun vanhempien roolit lapsentulon myötä syntyvät, kuviot mutkistuvat huomattavasti. Aikaisemmin mahdollisesti löydetty tasapainotila menee kokonaan uusiksi. Jokainen perhe joutuu jatkuvasti etsimään yhdistelmää, joka vastaisi mahdollisimman hyvin sekä lapsen kehityksellisiin haasteisiin että jokaisen perheenjäsenen henkilökohtaisiin tarpeisiin.

Perheterapeutti Tejo de Bruijn kehittämässä menetelmässä tätä monimutkaista tasapainoilua eri roolien välillä pyritään konkretisoimaan yksinkertaisella tavalla: piirtämällä pääroolit eriväristen ja -kokoisten ympyröiden avulla. Menetelmän tarkoitus on että perheenjäsenet pystyvät sen avulla paremmin hahmottamaan niin omia kuin toisen aikuisen rooliyhdistelmiä ja niiden välistä vuorovaikutusta. Tarkoitus on myös, että he pystyvät tämän avulla löytämään juuri heille sopivan tasapainotilan eri roolien välillä.

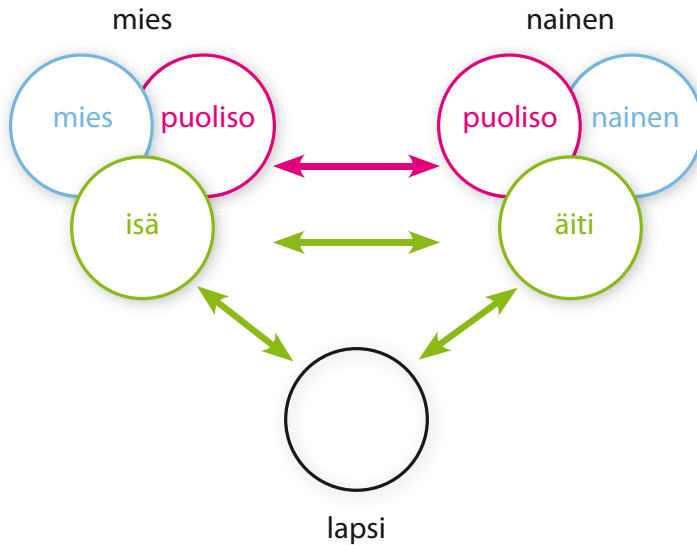
Ympyröiden koko ja paikka

Ympyröiden koolla voidaan ilmaista, kuinka paljon henkilö käyttää aikaa ja energiaa kyseiseen rooliin kuuluvaan käyttäytymiseen. Hyvin iso vihreä ympyrä tarkoittaa, että suurin osa tämän henkilön ajasta ja energiasta menee vanhempana olemiseen. Koska sama käyttäytyminen voi palvella useita rooleja, ympyrät voivat olla osittain tai kokonaan päällekkäisiä ja sisäkkäisiä. Joissain tilanteissa ympyrät taas ovat täysin erillään toisistaan tai jopa olemattomia, esimerkiksi jos odotetaan lasta yksin. Käytäntönä on, että miehen roolit piirretään vasemmalle ja naisen oikealle puolelle. Tämä lisää luettavuutta, kun kuvioita verrataan keskenään.

Kolme pääroolia – kolme ympyrää

Menetelmässä lähdetään ajatuksesta, että jokaisella lapsiperheen aikuisjäsenellä on hoidettavanaan kolme pääroolia, jotka voidaan symbolisoida eri värisillä ympyröillä.

Kun perhe muodostuu kahdesta aikuisesta (miehestä ja naisesta) ja yhdestä lapsesta, perheroolien ympyröiden perusmalli näyttää kutakuinkin tällaiselta:

Perheroolien ympyröiden perusmalli

Mies-/naisrooli – sininen ympyrä

Tämä on rooli, joka on olemassa jo ennen kuin parisuhde solmitaan ja ydinperhe perustetaan. Se pitää sisällään kaiken, mikä liittyy ydinperheen ulkopuolella oleviin suhteisiin ja tilanteisiin, esimerkiksi omaan sukuun, omiin ystäviin ja tuttaviiin, harrastuksiin, opiskeluun ja työhön. Tämä rooli esitetään sinisenä ympyränä.

Puolisorooli: av(i)omies/-vaimorooli – punainen ympyrä

Tämä rooli syntyy, kun osapuolet päättävät solmia parisuhteen. Se pitää sisällään kaiken, mikä liittyy parisuhteeseen, kuten yhdessäolon, yhdessä tekemisen, myötä- ja vastoinkäymisten jakamisen, seksuaalisuuden yms. Puolisorooli piirretään punaisen ympyrän avulla.

Vanhempirooli: isä-/äiti-rooli – vihreä ympyrä

Tämä rooli alkaa jo ensimmäisen lapsen odottamisen ja viimeistään hänen syntymänsä myötä. Se pitää sisällään kaiken, mikä liittyy vanhemmuuteen ja suhteeseen lapsiin, kuten hoitamisen, huolehtimisen, yhdessäolon ja yhdessä tekemisen, kasvatuksen ja roolimallina toimimisen. Vanhempirooli piirretään vihreän ympyrän avulla.

Tehtävä ennen vauvan syntymää

- Piirrä oman perheesi rooliympyrät sellaisina kuin kuvittelet tilanteen olevan noin puolen vuoden kuluttua.
- Piirrä oman mielikuvituksesi mukaan.
- Anna erillinen paperi puolisolalle. Älä näytä piirtämisen vaiheessa kuviota puolisolalle.
- Kun piirustus on valmis, vertaa kuvaa puolisoasi kanssa. Mitä ajatuksia herää? Voitte myös ryhmässä käydä läpi piirustuksianne ja vertailla niitä ja pohtia tulevaa muutosta elämässänne.
- Mikäli tehtävän esiin nostamat ajatukset jäävät sinua askarruttamaan, ota ne puheeksi neuvolakäynnillä terveydenhoitajan kanssa.

Kun vauvanne on noin 3 kuukauden ikäinen voitte palata tähän tehtävään ja katsoa minkälaisia perheeroilyhdistelmiä teidän perheessänne on käytännössä muodostunut.

Vantaa

Julkaisija

Vantaan kaupunki

Sosiaali- ja terveystoimi

Teksti

Tejo de Bruijn

Ulkoasu

Kirsi Unhola

Kuva

Pixmac kuvatoimisto

Paino

Spin Press, 11/2012

